

Geen ogenblik bang geweest

Niets vindt mijn moeder akeliger dan naar de bank gaan. Elke week stopt ze een stapeltje geld in het kistje waaruit we alles betalen. 'Laten we proberen het hiermee te redden,' zegt ze. 'Anders moet ik weer naar de bank.'

Ik zie een grotachtig gebouw voor me, donker en kil. Een stem kaatst galmend tegen de gewelven. 'Bent u daar nou alweer? Moeten we weer helemaal de kluis openmaken. Begrijpt u niet hoe lastig zoiets is?'

Dit is het begin van het verhaal 'Vuur' van Claire Hülsenbeck in de verhalenbundel *Geen*

ogenblik bang geweest. Negentien avonturen. In de bundel zijn negentien zeer uiteenlopende verhalen opgenomen van bekende en beginnende auteurs van De Bezige Bij. Het ene verhaal is een grappig sprookje over Noach die op de ark te maken krijgt met hongerige leeuwen, en daar dan maar de

kwispels en de prawulen aan opoffert (die daardoor uitsterven...). Een ander is een ontroerend verhaal over een klein jongetje met een zusje dat ernstig ziek is. Ze zal waarschijnlijk niet lang leven, maar mocht ze toch niet doodgaan, dan neemt het jongetje zich voor altijd voor haar te zorgen. Er is een verhaal over een meisje dat bang is voor haar buurman, die bij nader inzien heel aardig blijkt te zijn en grappige gedichten schrijft, en een verhaal over een vrouw die aan het dementeren is. Ze denkt dat er steeds bij haar wordt ingebroken, maar ondertussen begraaft ze zelf haar sieraden in de tuin en vergeet dat. Er zit science fiction in de bundel, sprookjes, een historisch verhaal, grappige en spannende verhalen.

Door de uiteenlopende onderwerpen en invalshoeken kan de bundel zowel in groep 8

van de basisschool gebruikt worden (bijvoorbeeld om verhalen uit voor te lezen) als in eerste klassen van VBO/MAVO en HAVO/VWO. De verhalen zijn gebundeld onder het thema 'bang', maar dat is zeker niet het enige dat in de verhalen een rol speelt. Er is altijd een verhaal te vinden dat aansluit bij het onderwerp dat in de klas behandeld wordt, of dat leerlingen aanspreekt vanwege herkenning van ervaringen, het gekozen perspectief of gewoon omdat het grappig is.

Lessuggesties

Het verhaal 'Vuur' is een beklemmend verhaal vanuit het perspectief van een meisje van elf jaar. Er wordt niet veel expliciet verteld, maar je kunt tussen de regels door lezen dat haar moeder weduwe is, veel kinderen heeft en weinig geld. Enerzijds probeert het meisje te begrijpen hoe volwassenen denken en waarom ze doen zoals ze doen. Ze hoort stukjes van gefluisterde gesprekken tussen haar oma en haar moeder over 'te moe', 'te duur' en over scholen voor moeders met teveel kinderen. Anderzijds is ze gewoon kind, speelt buiten en vergeet daarbij regelmatig de tijd.

Als ze weer eens te laat thuiskomt nadat ze brood geroosterd heeft bij een brandstapel, is de deur op slot. Ze blijft bij haar vriendin slapen en gaat de volgende dag naar huis. Nadat haar moeder en zussen vier dagen hebben gedaan of ze lucht is, wordt ze bij haar moeder geroepen. Die laat haar een folder zien van een Belgische kostschool waar het misschien leuker voor haar zal zijn. Haar moeder wil haar niet meer!

Het verhaal levert bijvoorbeeld de volgende aanknopingspunten voor lesonderdelen in groep 8 of in de eerste klas VBO/MAVO:

1. *Oriëntatie op het onderwerp/spreken* De moeder in dit verhaal vindt het vervelend om naar de bank te gaan. Het meisje maakt zich daardoor een bedreigende voorstelling van die bank. Laat leerlingen in tweetallen of kleine groepjes een voorbeeld bedenken van iets wat hun ouders (of andere volwassenen) vervelend vinden, en waarom dat zo zou kunnen zijn. De verklaring mag, net als in dit verhaal, een verzinsel zijn. Vervolgens moet ieder groepje zijn voorbeeld aan de hele klas vertellen.

- 2 *Woordenschat/synoniemen* De moeder van Lucia, de vriendin van de hoofdpersoon, heeft het over 'plakjes' brood terwijl haar eigen moeder het over 'sneetjes' heeft; Lucia eet gebakjes en de hoofdpersoon taartjes. Welke woorden gebruiken de leerlingen thuis hiervoor? Laat in tweetallen of groepjes meer van dergelijke woordparen zoeken voor één begrip. Zijn het werkelijk synoniemen of is er betekenisverschil?
- 3 *Klassengesprek* Voer een klassengesprek over een vuurtje stoken. Wie heeft er wel eens een brandstapel gemaakt op een veldje of op het strand? Wanneer was dat? Was het spannend? Zoja, waarom, wat was er spannend aan?
- 4 *Creatief schrijven* Laat de leerlingen na lezing van het verhaal een stukje schrijven of tekenen over hoe een kostschool er van binnen uitziet.

De Bezige Bij, *Geen ogenblik bang geweest. Negentien avonturen.* Amsterdam, De Bezige Bij, 1997. 225 blz. ISBN 90-234-8142-9, f 29,50.

Plotter wil niet zwemmen

De klas van Plotter gaat morgen voor de eerste keer zwemmen. Plotter is boos, hij wil niet zwemmen. Niet omdat hij bang is, zwemmen is gewoon niet leuk. De volgende

dag verzint hij allerlei smoesjes: hij heeft buikpijn, hij is zijn zwemtas vergeten, maar dat helpt niet. Hij verstopt zich in het zwemhokje, maar de juf komt hem halen. Tegen de badmeester zegt Plotter dat hij in een groot monster verandert als hij nat wordt. De badmeester gelooft hem, en hij mag aan de kant blijven staan om te kijken. Dan duwen zijn vriendjes Sam en Mieke hem in het water. De badmeester haalt hem er gauw uit en is erg boos op Sam en Mieke. Plotter huilt, en zegt dat hij bang is om te zwemmen. Sam en Mieke hebben veel spijt, en willen Plotter helpen. Ze zoeken alles wat drijft, zwembandjes, zwemeendjes, zwemvliezen. Ze maken alles aan elkaar, en Plotter klimt er bovenop. Zo ziet hij er toch uit als een monster, maar dan een die wel kan zwemmen.

Lessuggesties:

Plotter wil niet zwemmen is een prentenboek voor kleuters vanaf 4 jaar. Het kan gebruikt worden om voor te lezen, bijvoorbeeld als inleiding voor een kringgesprek over bang zijn of schoolzwemmen, maar ook over smoezen verzinnen of over elkaar helpen. Door de gedetailleerde grote en kleine tekeningen vertelt het verhaal bijna zichzelf. Daardoor kan het boek ook gebruikt worden in de boekenhoek. Iets oudere kinderen kunnen dan hun eigen verhaal verzinnen bij de tekeningen.

Het boek is niet echt bruikbaar voor beginnende lezers door moeilijke woorden als 'geruststellen', 'koortsthermometer', 'opgelucht' en 'giechelen'. Door de vele aanknopingspunten in de tekeningen en in het verhaal is het echter wel zeer geschikt om voor te lezen voor groep 1 tot en met 3 van de basisschool.

H. Schuurmans, *Plotter wil niet zwemmen* Hasselt, Clavis, 1997. 32 blz. ISBN 90-6822-504-9, f 26,90.

